

TRẦN CẨM QUỲNH NHƯ

ĐI TỚI CỐI VÔ CÙNG

J'ai quitté la ville et ses mille lumières,
Pour le silence doux des profondes fougères.
Seul dans la forêt, sans maître et sans chemin,
Libre comme le vent, compagnon de demain.
(Carmen)

Tạm dịch:

Ta bỏ lại sau lưng thành phố ngàn ánh sáng,
Về nghe yên bình trong rừng dương xỉ xanh tươi.
Một bóng giữa rừng xanh, không người dẫn lối,
Tự tại như phong vân, bầu bạn với tháng ngày.

Để tôi kể bạn nghe cuộc đời một gã trai Mỹ:

Hơn 30 năm trước, cậu ấm Christopher Johnson McCandless, con trai đầu của một đôi vợ chồng nhân viên NASA, mới tốt nghiệp Đại học chuyên ngành Lịch sử và Nhân loại học, đã tặng lại số tiền lớn của mình cho một tổ chức từ thiện rồi từ bỏ thế giới văn minh để tìm về với Mẹ thiên nhiên, tự cách ly khỏi xã hội loài người, sống đời hái lượm và dành nhiều thì giờ trầm tư về tự do và cô độc. Anh tự xưng là "Alexander Supertramp" (Alexander kẻ siêu lang thang). Trong hai năm phiêu bạt, anh đã đi nhờ xe, làm việc chân tay để kiếm tiền trên đường đi (để rồi sau đó lại đốt bỏ những tờ đô la cuối cùng của mình!), chèo thuyền vượt sông qua biên giới Mexico, tự xoay sở trong hoang mạc...

Hai năm sau, năm 1992, những người thợ săn đã vô tình tìm thấy xác anh đang phân hủy trong một xe buýt bỏ hoang vùng băng tuyết khắc nghiệt Alaska nơi rìa vườn quốc gia Denali, nhẹ bẫng, chưa đầy 30 ký lô!

Wikipedia:

"Có cảm hứng từ những chi tiết của câu chuyện của McCandless, tác giả Jon Krakauer đã viết một cuốn sách về cuộc phiêu lưu của anh xuất bản năm 1996 với tựa đề Into the Wild (Vào nơi hoang dã).

Năm 2007, Sean Penn đã đạo diễn một bộ phim cùng tên, với Emile Hirsch đóng vai McCandless.

Từ năm 2002, chiếc xe buýt bị bỏ hoang trên Stampede Trail nơi McCandless cắm trại đã trở thành một địa điểm du lịch.

Tháng 10 năm 2007, một bộ phim tài liệu về chuyến đi của McCandless của nhà làm phim độc lập Ron Lamothe, *The Call of the Wild*, được ra mắt.

Câu chuyện của McCandless cũng gợi cảm hứng cho một tập của loạt phim truyền hình TV Millennium, album Cirque của Biosphere, và những bài hát dân gian của các ca sĩ Ellis Paul, Eddie From Ohio, Harrod and Funck, and Eric Peters". (Hết trích)

Thoát tục ly trần quy lão mộc,

Nhất thân nhất ảnh tự do du.

(?)

Tạm dịch:

Rời cõi bụi trần về với cây già trong rừng,

Một thân một bóng mà thông dong tự tại.

Đã nhiều lần tôi tự hỏi: Buông bỏ có đồng hành với hạnh phúc?

Cuộc đời của McCandless, có người ngợi ca anh như một người hùng đã xem khinh đời sống vật chất thấp thỏi, chỉ muốn được hòa làm một với thiên nhiên hoang dã, mơ trở thành người nguyên thủy cô độc, trầm mặc và lãng mạn...

Cũng có người cho anh là kẻ "lạc quan tếu" đáng thương về một cuộc sống xa rời những tiện nghi cơ bản để dấn thân vào nơi hoang vu mà không có một chút kiến thức sinh tồn, thậm chí đốt hết tiền, không điện thoại, không la bàn, những thứ tối cần để khi hữu sự có thể tìm ra sinh lộ.

Nhiều lần đọc lại chuyện đời anh, xem phim người ta dựng về anh, tôi đã suy nghĩ nhiều về cái quyết định buông bỏ "chùng-như" điên rồ và nông cạn của anh, rồi chợt ngạc nhiên khi khám phá ra mình hết sức... ba phải khi cảm thấy nhận xét nào về anh - thần tượng hay phê phán - cũng đều có cái lý của nó!!!

Trước hết nói về cái lối liều lĩnh cuồng bất cần hậu quả, sự bốc đồng của tuổi trẻ đưa đến một cái chết vô nghĩa: Một tâm hồn trong trẻo và thơ trẻ muốn chinh phục miền hoang sơ nhưng lại quá thiếu thốn kinh nghiệm sinh tồn.

Thêm một chi tiết không kém phần quan trọng, dường như những đứa con xuất thân từ gia đình sung túc chưa bao giờ biết sợ sự túng thiếu nghèo đói, như đứa nhỏ vô tư cười khanh khách muốn chạm tay vào than hồng. McCandless cũng vậy, anh chưa thật sự hiểu đời, chưa trải qua sự đói khát và bệnh tật trong cô đơn, cũng chưa biết cái chết từ từ trong vô vọng nó bi ai ra sao... Nên anh vội xem thường xã hội vật chất, coi khinh tiền bạc, đi tới chỗ lãng mạn hóa định mệnh.

Nói tới đây tôi chợt nhớ tới - xin lỗi bạn, dường như có vẻ không mấy liên quan - những người trẻ (mà khi sinh ra đã ngậm muỗng bạc) đầy lý tưởng trong sáng không một gợn thực dụng, đi tìm người phối ngẫu miễn thấy hợp là tiến tới bất cần người đó xuất thân bản hàn và vô minh, cho nên không ít người đã phải bẽ

bàng chột nhận ra khái niệm "môn đăng hộ đối" của ông bà xưa chưa hẳn là hoàn toàn vô lý, vì tình trạng đối lập giữa giáo dục gia đình kém và nề nếp thụ hưởng, hai điều đó khó thể dung hợp nhau!

Ngoài ra ta còn có thể mơ hồ nhận ra một trong những nguyên nhân anh muốn đi xa mãi về phía thiên nhiên để suy ngẫm về cái thú thường thức cảm giác cô độc: Đó là khi một đứa con vô phúc lớn lên trong một gia đình mà cha mẹ luôn bất hòa, nó sẽ không bao giờ muốn sống đầm ấm cùng gia đình, mà sẽ luôn muốn ra đi theo hướng ngược lại, càng xa càng tốt, vì tổ ấm bấy giờ đã thành tổ lạnh!

Cho nên, dù vì bất cứ lý do nào, người lớn vẫn nợ con trẻ một lời xin lỗi. Ta sinh nó ra đâu có hỏi ý nó, ta lại tự ý biến cái nôi của nó, lẽ ra đầm trong tiếng cười và mật ngọt, lại nhớp nháp hậu đấng của một cuộc hôn nhân thất bại không phương cứu vãn!

Nhưng nếu mọi thứ diễn ra theo chiều hướng thực tế quá, thì sao có drama!

Tại sao bây phù du cứ theo nhau lao mình xuống dòng nước và chết đuối hàng trăm hàng ngàn con?

Tại sao đàn thiêu thân cứ lao mình vào đóm lửa, xác dần chất chồng mà những con còn sống vẫn tiếp tục liều mình tự thiêu trong ánh sáng?

Tại sao chàng trai trong "Bản chúc thư trên ngọn Đỉnh Trời" của nhà văn Mai Thảo vẫn hân hoan buông tay để từ bỏ cuộc sống trong khi đã sắp chinh phục đỉnh núi, chỉ vì không nở nhìn ngọn Đỉnh Trời yêu quý của anh thâm thắm và đáng thương "như đứa con gái chờ phút ô nhục cuối cùng"?

Tại sao John Edward Jones, một sinh viên y khoa 26 tuổi người Mỹ, đã không hưởng thụ cuộc đời bên vợ đẹp con xinh, lại cắc cớ chọn thám hiểm hang Nutty Putty (bang Utah) để rồi kết thúc cuộc đời sau 28 tiếng đồng hồ bị mắc kẹt với tư thế chống ngược trong một đoạn hang hẹp - cái chết từ từ trong hoảng loạn, tăm tối và tuyệt vọng, và điều đau đớn hơn cho gia đình là thân xác anh đã mãi mãi ở lại nơi đó vì không cách chi có thể trục vớt lên được để đem về an táng.

Tại sao Deon Dreyer chàng trai Nam Phi với niềm đam mê lặn từng nói với mẹ: "Nếu được chọn cách qua đời, con sẽ chọn chết trong lúc lặn" (If I had a choice, I'd rather die while diving), và quả thật anh đã chết ở tuổi 20 trong một hang nước sâu bang Florida (Mỹ), xác kẹt lại vĩnh viễn ở độ sâu gần 300m.

Và rất gần đây, Aiden Webb, 22 tuổi, một chàng trai Anh vạm vỡ và cường tráng đã không chọn cuộc sống sung sướng yên ả nơi đất nước sương mù, lại một mình dẫn thân vào chuyến leo núi Fansipan (Lào Cai, Việt Nam) hiểm trở, rồi trượt chân rơi xuống thác nước dưới vực sâu 18m, oan uổng ra đi mãi mãi trong bóng tối cô đơn và chỉ được tìm thấy 6 ngày sau đó.

Tại sao? Tại sao? Tôi chợt nhớ một câu nói của danh hài Mỹ W.C. Fields: "Beds are dangerous. More people die in bed than anywhere else". Phải, nếu không

dám làm chuyện liều lĩnh vì sợ nguy hiểm, hóa ra ta cũng nên rất sợ chiếc giường, vì nơi đó bao người đã qua đời!

Trở lại với những cái chết oan uổng đó, người thì cười họ ngây ngô, ngu dại và liều lĩnh đến mức điên rồ. Kể lại cho rằng biết đâu cuộc sống của họ chỉ thật sự có ý nghĩa khi có thể kết thúc trong bi thảm? Thà một phút rục rờ sống tự do theo ý thích, còn hơn lập lờ mãi cuộc đời nhạt nhẽo chốn nhân sinh tẻ buồn!

Biết bao người đã không ít lần quảy ba lô một mình muốn đi mãi tới chỗ vô cùng, nơi họ có thể hòa mình vào thiên nhiên xanh ngát và ngày ngày lặng yên chiêm nghiệm về những giá trị thật cũng như những giả trá và ô trọc của cuộc đời này, mà bi thảm thay, càng muốn rời xa để thanh lọc tâm hồn, họ lại càng đi gần hơn tới cái chết, vì xác thân yếu đuối đã trót lệ thuộc vào cuộc sống văn minh!

Bi kịch của con người là biết bụi trần như bản, muốn lánh đời nhưng đâu thể thoát ra dễ dàng:

Nhân tình tựa hí trường
Tiến thoái lưỡng mang mang
(?)

(Tạm dịch:
Nhân tình như một sân khấu diễn trò, tiến cũng khó mà lùi cũng khó)

Cho nên ta cứ bất lực nhìn ta ngụp lặn đáng thương trong bể thảm:

Yếm khán nhân gian đa trá ngụ,
Dục tầm u cốc viễn hồng trần.
Khả liên thân tại phong ba lý,
Bất đắc tiêu dao tác dật dân.
(?)

Tạm dịch:
Chán nhìn cõi đời đầy giả trá,
Muốn tìm thung vắng xa bụi hồng;
Tiếc thay thân còn trong sóng gió,
Đâu thể tiêu dao làm kẻ nhàn cư! ./.

Trần Cẩm Quỳnh-Như

